

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 546/2022-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], a 2. [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED], zastúpených URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 77/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. júla 2022 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 77/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“), pričom sťažovateľ 1 sa domáha vyslovenia porušenia označených práv po vydaní skoršieho nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 123/2021 z 27. mája 2021. Zároveň navrhujú, aby ústavný súd priznal každému zo sťažovateľov primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 650 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Správnou žalobou z 18. januára 2017 sa sťažovateľ 1 ako žalobca za účasti sťažovateľa 2 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Hlavného banského úradu a rozhodnutia obvodného banského úradu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia podanie ústavnej sťažnosti odôvodnili konštatovaním, že napadnuté konanie nie je ani po vyše 5 rokoch, 5 mesiacoch a 19 dňoch od podania žaloby sťažovateľom 1 právoplatne skončené. V tejto súvislosti poukázali na nimi skôr podanú ústavnú sťažnosť, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 123/2021 z 27. mája 2021, v ktorom konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa 1 na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a prikázal mu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľovi 1 priznal finančné zadosťučinenie vo výške 700 eur a právo na náhradu trov konania. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa 2 odmietol.

4. Podľa názoru sťažovateľov krajský súd koná „(i) *absolútne nesústredene*, (ii) *absolútne neefektívne*, (iii) *absolútne nekoordinovane* a (iv) *absolútne pomaly*, pričom táto *arbitrárna ľahostajnosť* nie je vzhľadom k dĺžke konania ničím ospravedlniteľná. V kontexte uvedeného majú sťažovatelia za to, že predmetné sporové konanie je nepochybne konaním, ktoré síce neposkytuje osobitnú úpravu, avšak je viac než nelogické, aby slovenský právny systém nevedel vo veci štandardnej rozhodnúť tak neprimeranú dobu.“.

5. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetnú vec podľa názoru sťažovateľov nemožno vo všeobecnosti hodnotiť ako náročnú, pretože tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Samotná neprimeraná dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľov (a ani protistrany), ktorí boli v konaní aktívnou stranou sporu, boli zastúpení právnym zástupcom, vyjadrili sa k predmetnému konaniu písomne, poskytli súdom všetku potrebnú súčinnosť, riadne a včas predkladali všetky dôkazy. V nadväznosti na uvedené sú sťažovatelia presvedčení o tom, že dĺžka trvania napadnutého a stále prebiehajúceho konania je neprimeraná a postupom krajského súdu v ňom došlo k porušeniu nimi označených práv.

6. Sťažovatelia návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zásadnom odôvodnili tým, že „*si nenárokujú na primerané finančné zadosťučinenie za celé obdobie súdneho sporu, ale len za obdobie po vydaní Nálezu Ústavného súdu, a teda za obdobie 1 roku 1 mesiaca a 19 dní, čo je dĺžka konania po vydaní Nálezu zo dňa 27.05.2021. Na primerané finančné zadosťučinenie si sťažovateľ 1 a sťažovateľ 2 nárokujú samostatne. Sťažovateľ 2 napriek tomu, že porušenie jeho práv v predchádzajúcom období vyslovené nebolo, si nárokuje na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia napriek tomu, že v jeho prípade by prichádzalo do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za celú dĺžku konania.*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom v poradí druhej ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov o porušení ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prietáhovým postupom krajského súdu v napadnutom konaní, a to aj po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu v ich veci, v ktorého dôsledku pretrváva stav ich právnej neistoty,

keďže konanie o žalobe podanej sťažovateľom 1 „nie je do dnešného dňa (do 8. júla 2022, dňa spísania ústavnej sťažnosti, pozn.) právoplatne skončené, ani len neprávoplatne skončené na prvom stupni.“

8. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, II. ÚS 146/2012). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sa ústavný súd v prvom rade dôkladne oboznámil so skôr vydaným rozhodnutím vo veci sťažovateľov. Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 123/2021 z 27. mája 2021 (právoplatným 11. júna 2021) vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa 1 na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom v napadnutom konaní a priznal mu finančné zadostučinenie vo výške 700 eur a právo na náhradu trov konania (vo zvyšnej časti jeho ústavnej sťažnosti nevyhovelo). Ústavnú sťažnosť sťažovateľa 2 odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pričom konštatoval (bod 13 tohto odôvodnenia), že „sťažovateľ 2 nie je žalobcom v napadnutom konaní pred krajským súdom, no krajský súd s ním koná ako s ďalším účastníkom podľa § 32 ods. 3 Správneho súdneho poriadku, keďže v administratívnom konaní aj sťažovateľ 2 namietal vydanie rozhodnutia obvodného banského úradu. Proti rozhodnutiu obvodného banského úradu však sťažovateľ 2 nepodal odvolanie, o ktorom rozhodol Hlavný banský úrad rozhodnutím, ktoré bolo napadnuté sťažovateľom 1 správnu žalobou. Okrem toho sťažovateľ 2 v konaní na krajskom súde žiadnym spôsobom nereagoval na výzvy krajského súdu. Nevyhnutným predpokladom na to, aby bolo možné konštatovať porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je to, aby nečinnosťou súdu došlo k prehlbovaniu právnej neistoty účastníka konania. Vzhľadom na to, že sťažovateľ 2 nepodal odvolanie proti rozhodnutiu obvodného banského úradu a zostal celkom nečinný v konaní na krajskom súde,

prieťahy v postupe krajského súdu nevedli k prehĺbeniu jeho právnej neistoty. K namietanému porušeniu sťažovateľom 2 uvedených základných práv nedošlo.“

12. V nadväznosti na uvedené si ústavný súd vyžiadal súdny spis, s ktorého obsahom sa dôkladne oboznámil. Zo súdneho spisu zistil, že krajský súd v napadnutom konaní uznesením z 28. júna 2022 žalobu odmietol, ďalšiemu účastníkovi v 1. rade priznal proti sťažovateľovi 1 nárok na úplnú náhradu trov konania a žalovanému a ďalším účastníkom (vrátane sťažovateľa 2) nárok na náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil tým, že sťažovateľ 1 podal správnu žalobu napriek tomu, že mu nesvedčí postavenie účastníka konania, a zároveň v správnej žalobe nešpecifikoval a nepreukázal žiadne svoje práva a právom chránené záujmy, ktoré by mohli byť napadnutým rozhodnutím dotknuté, resp. na ktorých by mohol byť týmto rozhodnutím ukrátený. Predmetné uznesenie krajský súd 7. júla 2022 elektronicky doručoval účastníkom konania, pričom sťažovateľovi 1 (resp. jeho právnomu zástupcovi) ho doručil 23. júla 2022 a sťažovateľovi 2 už 7. júla 2022. Právoplatnosť uznesenie nadobudlo 23. júla 2022.

13. Vychádzajúc z už uvedeného ústavný súd konštatuje, že krajský súd vo veci samej rozhodol do roka od právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu, a to uznesením z 28. júna 2022 ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (ktoré sa stalo právoplatným 15 dní po spísaní ústavnej sťažnosti). V tomto kontexte je potrebné poukázať aj na objektívne okolnosti, a to mimoriadne opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19, ktoré ovplyvnili riadnu činnosť všeobecných súdov v priebehu rokov 2021 a 2022, do ktorého spadá aj posudzované obdobie krajského súdu (od právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu). Zároveň je potrebné vziať do úvahy tiež skutočnosť, že aj keď v posudzovanej veci nedošlo k nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom viditeľným z pohľadu sťažovateľov, to ešte samo osebe neznamená, že krajský súd bol vo veci úplne nečinný.

14. Krajský súd vo veci samej právoplatne rozhodol (uznesením právoplatným 23. júla 2022) a ostáva už len rozhodnúť o výške náhrady trov konania, aj to len v časti, v ktorej ich je sťažovateľ 1 povinný nahradiť (ďalšiemu účastníkovi konania v 1. rade), keďže sťažovateľovi 2 nárok na ich náhradu priznaný nebol. O uvedenej skutočnosti mal (resp. mohol mať) sťažovateľ 2 vedomosť už v čase spísania ústavnej sťažnosti, keďže predmetné uznesenie krajského súdu mu bolo elektronicky doručené deň predtým. O to viac sa ústavný súd stotožňuje s právnym názorom vyjadreným v skoršom náleze vo vzťahu k prehĺbujúcej sa právnej neistote sťažovateľa 2 (bod 11 odôvodnenia).

15. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia zistenia možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

16. Zohľadniac zistené skutočnosti (body 11 až 14 odôvodnenia) a všetky okolnosti prípadu (charakter konania, nevynímajúc význam konania pre sťažovateľov a samotné správanie sťažovateľov), aj pri prísnejšom nazeraní na postup krajského súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nálezů ústavného súdu č. k. III. ÚS 123/2021 z 27. mája 2021 (vzhľadom na nálezom uložený príkaz krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov) ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní nedošlo k zbytočným prietáhom zapríčineným krajským súdom, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu